

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΙΟΣ 2019

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗ

ΘΕΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΝΝΕΑ (6)

ΘΕΜΑ Α.

Οδηγία: Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό καθεμιάς από τις παρακάτω ερωτήσεις 1-4 και δίπλα το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

A1. Ένα σώμα κάνει Α.Α.Τ. και τη χρονική στιγμή $t = 0$ διέρχεται από τη θέση $x = -\frac{A}{2}$ και το μέτρο της ταχύτητας αυξάνεται. Η αρχική φάση της ταλάντωσης είναι

α) $\frac{5\pi}{6}$

β) $\frac{7\pi}{6}$

γ) $\frac{11\pi}{6}$

δ) $\frac{5\pi}{3}$

(Μονάδες 5)

A2. Σε μια χορδή μήκους L με ακλόνητα άκρα δημιουργούμε με κατάλληλη διέγερση στάσιμο κύμα. Αν είναι u η ταχύτητα διάδοσης των μηχανικών κυμάτων στη χορδή αυτή και N είναι ένας ακέραιος αριθμός, τότε η συχνότητα ταλάντωσης των σημείων της χορδής δίνεται από τη σχέση:

α. $f = N \cdot u / 2L$

β. $f = (2N+1) u / 2L$

γ. $f = N \cdot u / L$

δ. $f = (2N+1) \cdot L / 2u$

(Μονάδες 5)

A3. Σημειακή σφαίρα συγκρούεται πλάγια και ελαστικά με κατακόρυφο τοίχο, έχοντας πριν την κρούση ταχύτητα μέτρου u που σχηματίζει γωνία φ με τον κατακόρυφο τοίχο. Τι από τα παρακάτω θα συμβεί λόγω της κρούσης;

- α. Η κινητική ενέργεια της σφαίρας θα αλλάξει
- β. Η ταχύτητα της σφαίρας θα μείνει σταθερή.
- γ. Το μέτρο της μεταβολής της ορμής της σφαίρας θα είναι ίσο με το μηδέν.
- δ. Η μεταβολή του μέτρου της ορμής της σφαίρας θα είναι ίση με το μηδέν.

(Μονάδες 5)

A4. Μικρό αντικείμενο εκτελεί ταυτόχρονα δύο απλές αρμονικές ταλαντώσεις με εξισώσεις $x_1 = A\eta\mu\omega_1 t$ και $x_2 = A\eta\mu\omega_2 t$. Αν εκτελούσε χωριστά την κάθε ταλάντωση θα εκτελούσε 102 πλήρεις ταλαντώσεις x_1 , στο χρονικό διάστημα που θα εκτελούσε 100 πλήρεις ταλαντώσεις x_2 . Η σύνθετη ταλάντωση που εκτελεί το μικρό αντικείμενο έχει συχνότητα κατά:

- α. 1% μεγαλύτερη από τη x_1
- β. 1% μεγαλύτερη από τη x_2
- γ. 1% μικρότερη από τη x_1
- δ. 1% μικρότερη από τη x_2

(Μονάδες 5)

A5. Για τις προτάσεις α έως ε να γράψετε στο τετράδιο σας τον αριθμό της πρότασης και δίπλα σε κάθε αριθμό το γράμμα Σ αν είναι σωστή ή Λ αν είναι λανθασμένη.

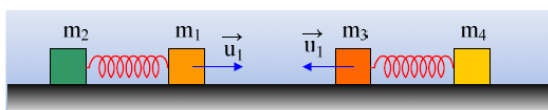
- α. Τα πρωτόνια τα νετρόνια και τα ηλεκτρόνια έχουν σπίν $1,5 \hbar$ (έιτς μπάρ)
- β. Όσο μεγαλύτερη είναι η συχνότητα ενός αρμονικού κύματος τόσο πιο γρήγορα διαδίδεται σε κάποιο ελαστικό μέσο.
- γ. Νευτώνεια ρευστά ονομάζουμε αυτά που υπακούουν στο νόμο του Νεύτωνα
- δ. Ένα σώμα εκτελεί εξαναγκασμένη ταλάντωση. Για τη μέγιστη κινητική του ενέργεια και για τη μέγιστη δυναμική του ενέργεια ισχύει πάντα $K_{\max} = U_{\max}$
- ε. Ένας ιδανικός ταλαντωτής την χρονική στιγμή $t = 0$ βρίσκεται στην θέση ισορροπίας του και κινείται προς την αρνητική κατεύθυνση. Την 135η φορά που βρίσκεται στην θέση

που η κινητική του ενέργεια ισούται με την δυναμική του ενέργεια η μετατόπιση του είναι $\frac{-A\sqrt{2}}{2}$.

(Μονάδες 5)

ΘΕΜΑ Β.

B₁.

Δύο σώματα με μάζες $m_1=1\text{kg}$ και $m_2=3\text{kg}$ κινούνται με την ίδια σταθερή ταχύτητα μέτρου $u_1=8\text{m/s}$ πάνω σε λείο οριζόντιο επίπεδο και είναι συνδεδεμένα με ιδανικό ελατήριο σταθεράς K . Ένα πανομοιότυπο σύστημα αλλά με μάζες $m_3=3\text{kg}$ και $m_4=1\text{kg}$ με ελατήριο σταθεράς K κινείται με ταχύτητα μέτρου $u_3=4\text{m/s}$ αντίθετης φοράς της u_1 όπως φαίνεται στο σχήμα. Αν η κρούση των m_1 και m_3 είναι κεντρική και ελαστική και διαρκεί αμελητέο χρόνο ο λόγος των μέγιστων δυναμικών ενεργειών των δύο ελατηρίων μετά την κρούση των σωμάτων θα είναι:

A. 5   B. 25   Γ. 9

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να τη δικαιολογήσετε.

(2+7=9 Μονάδες)

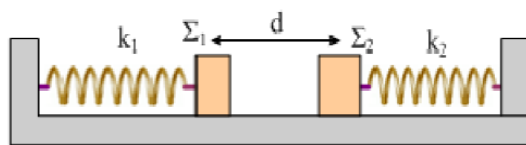
B₂. Δύο πηγές κυμάτων Π_1 και Π_2 βρίσκονται αντίστοιχα στα σημεία Κ και Λ της επιφάνειας υγρού. Η πηγή Π_1 ξεκινά να ταλαντώνεται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού τη χρονική στιγμή $t=0$, με πλάτος ταλάντωσης $A_1=3\text{cm}$, θετική ταχύτητα και περίοδο ταλάντωσης $T=0,2\text{s}$. Η πηγή Π_2 ξεκινά να ταλαντώνεται κάθετα στην επιφάνεια του υγρού τη χρονική στιγμή $t'=0,05\text{s}$, με πλάτος ταλάντωσης $A_2=4\text{cm}$, θετική ταχύτητα και περίοδο ταλάντωσης $T=0,2\text{s}$. Τα εγκάρσια αρμονικά κύματα που παράγουν οι δύο πηγές, διαδίδονται στην επιφάνεια του υγρού χωρίς απώλεια ενέργειας με ταχύτητα $v=1\text{m/s}$. Ένα σημείο Σ της επιφάνειας του υγρού απέχει αποστάσεις $r_1=1\text{m}$ και $r_2=1,5\text{m}$ από τα Κ και Λ αντίστοιχα. Το πλάτος ταλάντωσης του Σ λόγω της συμβολής των κυμάτων είναι:

α. 7cm   β. 1cm   γ. 5cm

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να τη δικαιολογήσετε.

(2+6=8 Μονάδες)

B₃. Στο σχήμα που ακολουθεί τα μικρά αντικείμενα έχουν μάζες $m_1=3m$ και $m_2=m$ και

αντίστοιχα ισορροπούν πάνω σε λείο οριζόντιο επίπεδο δεμένα στα άκρα δύο όμοιων ελατηρίων σταθεράς K που τα άλλα τους άκρα

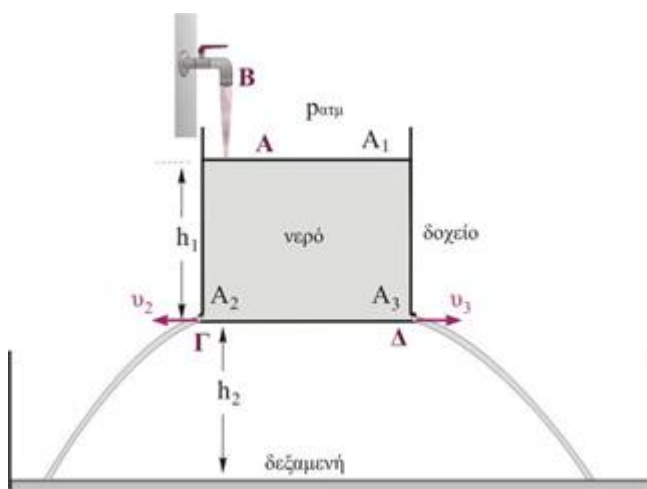
είναι σταθερά. Οι άξονες των ελατηρίων είναι στην ίδια ευθεία και τα αντικείμενα απέχουν κατά d . Μετακινώ το Σ_2 μάζας $m_2=m$ προς τα δεξιά κατά $2d$ και το αφήνω ελεύθερο να κινηθεί. Αν η κρούση του Σ_2 με το Σ_1 είναι μετωπική και ελαστική, το δεξί ελατήριο θα συσπειρωθεί για πρώτη φορά μετά τη κρούση κατά:

- α. $\frac{d}{2}$
 β. $\frac{d\sqrt{7}}{2}$
 γ. $\frac{d\sqrt{3}}{2}$

Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να τη δικαιολογήσετε.

(Μονάδες 2+6=8)

ΘΕΜΑ Γ.

Το δοχείο επιφάνειας $A_1=100\text{cm}^2$, που φαίνεται στο διπλανό σχήμα, είναι ανοικτό και γεμάτο με νερό σε ύψος $h_1=80\text{cm}$. Μια βρύση μπορεί να εισάγει νερό στο δοχείο. Σε δύο σημεία των πλευρικών τοιχωμάτων, στα χαμηλότερα σημεία του δοχείου, υπάρχουν δύο μικρά ανοίγματα Γ και Δ με εμβαδά διατομών $A_2=1\text{cm}^2$ και $A_3=2\text{cm}^2$, που είναι κλειστά με πώματα. Κάτω από

το δοχείο υπάρχει πλατιά δεξαμενή, σε κατακόρυφη απόσταση $h_2=80\text{cm}$ από το δοχείο, στην οποία καταλήγουν οι φλέβες νερού από τα ανοίγματα. Τη χρονική στιγμή $t=0$, ανοίγουμε ταυτόχρονα τη βρύση παροχής ΠΒ και το άνοιγμα Γ , οπότε το νερό εξέρχεται με οριζόντια ταχύτητα u_2 .

Να υπολογίσετε:

Γ₁) την παροχή της βρύσης ΠΒ, ώστε η στάθμη του νερού να παραμένει σταθερή στο αρχικό ύψος h_1 .

Γ₂) την ταχύτητα υδ με την οποία το νερό προσπίπτει στην πλατιά δεξαμενή.

Γ₃) τον όγκο του νερού που εισήλθε στη δεξαμενή μέχρι τη χρονική στιγμή $t_2=10,4s$.

Αφαιρούμε το πώμα και από το άνοιγμα Δ , οπότε το νερό εξέρχεται με οριζόντια ταχύτητα u_3 . Να υπολογίσετε:

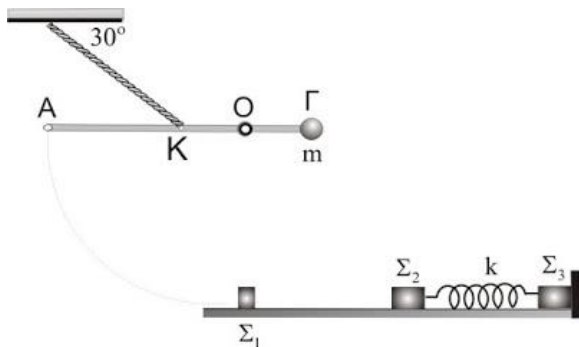
Γ₄) το ύψος h του νερού στο δοχείο τη χρονική στιγμή που ο ρυθμός με τον οποίο κατεβαίνει η ελεύθερη επιφάνεια του νερού στο δοχείο είναι $0,02 \text{ m/s}$.

Να θεωρήσετε το νερό ιδανικό ρευστό. Δίνεται η επιτάχυνση της βαρύτητας $g=10\text{m/s}^2$.

(Μονάδες 5+6+6+8=25)

ΘΕΜΑ Δ.

Η ομογενής ράβδος του διπλανού σχήματος έχει μάζα $M = 12 \text{ kg}$ και μήκος $L = 5 \text{ m}$. Στο άκρο της Γ είναι ακλόνητα στερεωμένη σημειακή μάζα $m = 4 \text{ kg}$. Το σύστημα ράβδος - σημειακή μάζα m μπορεί να περιστρέφεται χωρίς τριβές σε κατακόρυφο επίπεδο γύρω από οριζόντιο άξονα

που διέρχεται από το σημείο O και είναι κάθετος σε αυτήν ($OG = L/4$). Αρχικά η ράβδος ισορροπεί οριζόντια με τη βοήθεια νήματος που είναι δεμένη στο κέντρο της K , όπως φαίνεται στο σχήμα.

Δ₁) Να υπολογίσετε την τάση του νήματος και το μέτρο της δύναμης της άρθρωσης.

Κάποια χρονική στιγμή κόβεται το νήμα οπότε το σύστημα ράβδος-σημειακή μάζα αρχίζει να περιστρέφεται. Όταν έρθει στην κατακόρυφη θέση συγκρούεται με ακίνητο σώμα Σ_1 μάζας $m_1 = 2 \text{ kg}$. Αμέσως μετά την κρούση το σύστημα ράβδος-σημειακή μάζα m κινείται προς την ίδια κατεύθυνση με γωνιακή ταχύτητα $\omega' = 0,5 \text{ rad/s}$.

Δ₂) Ποια είναι η ταχύτητα του σώματος Σ₁ αμέσως μετά την κρούση;

Το σώμα Σ₁ κινείται σε λείο οριζόντιο επίπεδο και τη χρονική στιγμή $t = 0$ συγκρούεται κεντρικά και ελαστικά με σώμα Σ₂ μάζας $m_2 = 8 \text{ kg}$. Το σώμα Σ₂ είναι μαζί με το σώμα Σ₃ συνδεδεμένα σε ελατήριο σταθεράς $k = 3.200 \text{ N/m}$. Το σώμα Σ₃ ακουμπά σε λείο κατακόρυφο τοίχο. Θεωρώντας ως θετική φορά τη φορά κίνησης του Σ₁ πριν την κρούση, να βρείτε:

Δ₃) Την μεταβολή της ορμής του σώματος Σ₁ λόγω της ελαστικής κρούσης.

Δ₄) Τη χρονική στιγμή που το σώμα Σ₃ θα χάσει την επαφή του με τον τοίχο και πόσο συνολικό διάστημα θα έχει διανύσει το σώμα Σ₂ μέχρι τότε.

Δ₅) Να γράψετε τη χρονική εξίσωση της δύναμης που δέχεται το σώμα Σ₃ από τον τοίχο, από τη χρονική στιγμή $t = 0$ μέχρι τη χρονική στιγμή που χάνει την επαφή του με αυτόν.

Δίνεται ότι η ροπή αδράνειας ομογενούς ράβδου ως προς άξονα διερχόμενο από το κέντρο μάζας της $I = ML^2/12$. Επίσης $g = 10 \text{ m/s}^2$.

(Μονάδες 5+5+5+5+5=25)

Ευχόμαστε Ολόψυχα Επιτυχία